

HUISHOUDELIJK REGLEMENT

HOOFDSTUK I.

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

Afdelingen.

Artikel 1.

Indien het gebied van een Afdeling niet samenvalt met het gebied van een gemeente, worden de grenzen van de Afdeling door het Hoofdbestuur vastgesteld in overleg met het Bestuur van de Kamer-Centrale, waartoe het gebied der Afdeling behoort.

Artikel 2.

1. De leden, die hun woonplaats hebben binnen het gebied van een Afdeling, behoren tot deze Afdeling.
2. In bijzondere gevallen kan met toestemming van het Hoofdbestuur van deze bepaling worden afgeweken.

Artikel 3.

1. De Afdelingen hebben een bestuur van ten minste 3 leden door de ledenvergadering uit de leden gekozen.
2. De voorzitter wordt rechtstreeks door de ledenvergadering der Afdeling gekozen; de bestuursleden verdelen de overige functies onderling, tenzij het Afdelingsreglement anders bepaalt.

Artikel 4.

1. De bestuursleden der Afdeling hebben zitting voor de tijd van 3 jaar; elk jaar treedt één derde af, volgens een door het Afdelingsbestuur bij loting op te maken rooster.
2. De eerste 3 jaren is de zittingsduur aan beperking onderhevig door het jaarlijks aftreden van 1/3 der bestuursleden.
3. In een tussentijds ontstane vacature wordt door de eerstvolgende ledenvergadering voorzien voor de overige zittingstijd van degen, wiens plaats wordt vervuld.
4. De aftredende bestuursleden zijn terstond herkiesbaar, tenzij het reglement van de Afdeling het anders bepaalt.

Artikel 5.

De Afdelingsbesturen vergaderen zo dikwijls als dit door de voorzitter of door 2 leden van het bestuur nodig wordt geoordeeld, doch ten minste twee maal 's jaars.

Artikel 6.

1. De ledenvergadering ener Afdeling stelt een Afdelingsreglement vast, hetwelk geen bepalingen mag bevatten, welke in strijd zijn met de Statuten of Reglementen van de Partij of met de Reglementen van de Centrales, waartoe de Afdeling behoort.
2. Binnen een maand na vaststelling wordt het Afdelingsreglement ter goedkeuring aan het Hoofdbestuur gezonden.
3. Aan bepalingen van een Afdelingsreglement, welke in strijd zijn met de Statuten of Reglementen van de Partij of van de Centrales, waartoe de Afdeling behoort, wordt door het Hoofdbestuur de goedkeuring onthouden.

4. Tegen de onthouding van de goedkeuring als in het vorige lid bedoeld kan het Bestuur der Afdeling binnen 4 weken nadat het besluit van het Hoofdbestuur te zijner kennis is gebracht in beroep komen bij een door de Algemene Vergadering der Partij benoemde Commissie voor de Reglementen, welke binnen drie maanden daarna beslist.

Artikel 7.

1. De ledenvergaderingen der Afdeling moeten ten minste 8 dagen van tevoren worden uitgeschreven.
2. Ten minste eenmaal per jaar heeft een ledenvergadering van elke Afdeling plaats; tijdig vóór elke Algemene Vergadering van de Partij wordt een ledenvergadering van de Afdeling bijeengeroepen ter bespreking van de beschrijvingsbrief.
3. Verder heeft een ledenvergadering plaats, indien dit door de voorzitter, door 1/3 van het aantal leden van het Afdelingsbestuur, door tenminste 1/10 van het aantal leden of door het Hoofdbestuur nodig geoordeeld wordt.
4. Deze vergadering heeft plaats binnen een maand nadat de aanvraag daartoe onder schriftelijke opgave van de te behandelen punten bij de secretaris van het Afdelingsbestuur is ingediend. Indien de vergadering niet of niet tijdig wordt bijeengeroepen, zijn de aanvragers bevoegd zelf de vergadering uit te schrijven, met inachtneming van het bepaalde in het 1e lid; in dat geval voorziet de vergadering zelve in haar leiding.

Artikel 8.

1. Het Bestuur ener Afdeling brengt jaarlijks vóór 1 maart aan het Hoofdbestuur verslag uit van de werkzaamheden der Afdeling en verschaft het Hoofdbestuur, desverlangd tussentijds, inlichtingen omtrent de stand van zaken in de Afdeling.
2. Het Bestuur ener Afdeling is verplicht het Hoofdbestuur opgave te verstrekken van zijn samenstelling en van de daarin eventueel voorkomende mutaties.

Artikel 9.

1. In plaatsen, niet behorende tot het gebied ener Afdeling, kan door het Hoofdbestuur een correspondentschap worden ingesteld. Een correspondentschap wordt geleid door een correspondent, die als zodanig door het Hoofdbestuur op voorstel van het Bestuur der Kamer-Centrale wordt benoemd en ontslagen.
2. De werkzaamheden der correspondenten worden door het Hoofdbestuur in overleg met het Bestuur der Kamer-Centrale geregeld.

HOOFDSTUK II.

Centrales.

Artikel 10.

1. De Afdelingen binnen bij de wet vastgestelde Rijkskieskringen vormen Kamer-Centrales. Met goedkeuring van het Hoofdbestuur kunnen Afdelingen binnen 2 of meer Rijkskieskringen zich tot één gezamenlijke Kamer-Centrale verenigen.
2. De Afdelingen binnen bij de wet vastgestelde Provinciale Kieskringen vormen Staten-Centrales.
3. Afdelingen, welke voor de propaganda wensen samen te werken, kunnen zich, in overleg met het Bestuur der Kamer-Centrale, resp. de Besturen der Kamer-Centrales, waartoe zij behoren, verenigen tot

ondercentrales, waartoe een besluit van de ledenvergadering van iedere Afdeling is vereist.

Artikel 11.

1. Behalve de taak, welke de Kamer-Centrales krachtens de Reglementen hebben met betrekking tot de candidaatstelling voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal, voor de Provinciale Staten en voor de Gemeenteraden, bevorderen zij de propaganda, het goede verloop van de werkzaamheden der Afdelingen en de oprichting van Afdelingen en correspondentschappen in plaatsen, welke daarvoor in aanmerking komen.

2. Tot de taak der Kamer-Centrales behoort eveneens het kiezen om de 2 jaren van een vertegenwoordigster van de Kamer-Centrale en haar plaatsvervangster in de Adviesraad in de Stichting Organisatie Vrouwen in de V.V.D. volgens artikel 6 van de Statuten van die Stichting, voor welke verkiezing kandidaten kunnen worden gesteld, zowel door de partij-afdelingen als door 20 partijleden behorende tot het gebied van de Kamer-Centrale. Het Bestuur der Kamer-Centrale kan tevens kandidaten stellen.

3. De Staten-Centrale is belast met de werkzaamheden voor de candidaatstelling voor de Provinciale Staten, en met al datgene, wat haar met betrekking tot de organisatie en de propaganda der Partij door de Kamer-Centrale wordt opgedragen.

Artikel 12.

1. De vergaderingen der Centrales zijn toegankelijk voor alle leden der Afdelingen, welke tot de Centrale behoren.

2. Alleen de afgevaardigden der Afdelingen, die overeenkomstig artikel 13 zijn gekozen, hebben stemrecht.

Artikel 13.

1. De Afdelingen worden op een vergadering der Centrale vertegenwoordigd door afgevaardigden, gekozen door de ledenvergadering van de Afdeling.

2. De Afdelingen brengen op de vergaderingen der Centrale stemmen uit op de wijze als bepaald in artikel 15, lid 3, van de Statuten.

Artikel 14.

1. Elke Centrale heeft een bestuur, bestaande uit ten minste 3 leden, te bepalen door haar vergadering.

2. Het Bestuur van een Kamer-Centrale bestaat uit:

a. een vertegenwoordiger van elke Staten-Centrale binnen het gebied van de Kamer-Centrale, gekozen door de vergadering der Staten-Centrale uit haar bestuur;

b. met inachtneming van het bepaalde in het 1e lid van dit artikel een aantal leden, gekozen door de vergadering der Kamer-Centrale uit de leden der Afdelingen binnen haar gebied.

3. Het Bestuur van een Staten-Centrale en van een ondercentrale wordt gekozen door de vergadering der betreffende Centrale uit de leden der Afdelingen binnen haar gebied.

4. De voorzitter wordt rechtstreeks door de vergadering der Centrale gekozen; de bestuursleden verdelen de overige functies onderling.

Artikel 15.

1. De bestuursleden der Centrales hebben zitting voor de tijd van 3 jaar; elk jaar treedt één derde af, volgens een door het bestuur bij loting op te maken rooster.

2. De eerste 3 jaren is de zittingsduur aan beperking onderhevig door het jaarlijks aftreden van één derde van de bestuursleden.
3. In een tussentijds ontstane vacature wordt door de eerstvolgende ledenvergadering voorzien voor de overige zittingstijd van degeen, wiens plaats wordt vervuld.
4. De aftredende bestuursleden zijn terstond herkiesbaar.

Artikel 16.

De besturen der Centrales vergaderen zo dikwijls als dit door de voorzitter of 2 bestuursleden nodig wordt geoordeeld, doch ten minste tweemaal per jaar.

Artikel 17.

In Centrales, waarvan de grenzen geheel samenvallen met die van een Afdeling, is de Afdeling tevens Centrale en is het Afdelingsbestuur tevens het Bestuur der Centrale.

Artikel 18.

1. Tenminste tweemaal per jaar wordt een vergadering van elke Kamer-Centrale gehouden, waarvan de ene in de maand oktober plaats heeft, o.a. voor de vervanging van de bestuursleden, die aftreden en voor de tweejaarlijkse verkiezing van de vertegenwoordigster en haar plaatsvervangster van de Kamercentrale in de Adviesraad van de Stichting Organisatie Vrouwen in de V.V.D., en de andere op een datum, die gelegenheid biedt om de Beschrijvingsbrief van de Algemene Vergadering der Partij te bespreken.
2. De vergaderingen moeten tenminste 14 dagen tevoren worden uitgeschreven.
3. Verder heeft een vergadering der Kamer-Centrale plaats, indien dit door het Bestuur, door 3 Afdelingen of door het Hoofdbestuur nodig wordt geoordeeld.
4. Deze vergadering heeft plaats binnen een maand nadat de aanvraag daartoe onder schriftelijke opgave van de te behandelen punten bij de secretaris van het Bestuur der Kamer-Centrale is ingediend. Indien de vergadering niet of niet tijdig bijeengeroepen wordt, zijn de aanvragers bevoegd zelf de vergadering bijeen te roepen met inachtneming van het bepaalde in lid 2; in dat geval voorziet de vergadering zelve in haar leiding.

Artikel 19.

1. De vergadering van een Centrale stelt een reglement voor de Centrale vast, waarin mag worden afgeweken van Artikel 14 van dit Huishoudelijk Reglement en hetwelk overigens geen bepalingen mag bevatten, welke strijdig zijn met de Statuten of Reglementen van de Partij en/of haar organen.
2. Binnen een maand na vaststelling wordt het Reglement der Centrale ter goedkeuring aan het Hoofdbestuur gezonden.
3. Aan bepalingen van een Reglement van een Centrale, welke in strijd zijn met de Statuten of Reglementen van de Partij, wordt door het Hoofdbestuur de goedkeuring onthouden.
4. Tegen de onthouding van de goedkeuring als in het vorige lid bedoeld, kan het Bestuur van de Centrale binnen 4 weken nadat het besluit van het Hoofdbestuur te zijner kennis is gebracht in beroep komen bij een door de Algemene Vergadering der Partij benoemde Commissie voor de Reglementen, welke binnen drie maanden daarna beslist.

HOOFDSTUK III.

Hoofdbestuur en Dagelijks Bestuur.

Artikel 20.

1. 25 Leden van het Hoofdbestuur worden door de algemene vergadering gekozen uit kandidaten, door de ledenvergaderingen der afdelingen gesteld. Voor de verkiezing der leden van het Dagelijks Bestuur kan ook het Hoofdbestuur kandidaten stellen.
2. Tot candidaatstelling ter vervulling van plaatsen in het Dagelijks Bestuur is de ledenvergadering van iedere afdeling bevoegd. Deze vergadering mag voor elke te vervullen plaats één candidaat opgeven.
3. De candidaatstelling ter vervulling van 18 plaatsen in het Hoofdbestuur geschiedt in diër voege, dat de ledenvergaderingen der afdelingen, behorend tot dezelfde Rijkskieskring, kunnen deelnemen aan de candidaatstelling voor één dezer plaatsen. Iedere vergadering mag daarbij één candidaat opgeven.
4. Zijn ter vervulling van een plaats als in het vorige lid bedoeld, twee of meer kandidaten gesteld, dan is de vergadering der Kamer-Centrale tot welke de afdelingen behoren, welke ledenvergaderingen voor deze plaats kandidaten hebben mogen opgeven, bevoegd aan de algemene vergadering mede te delen, voor wie van deze kandidaten zij voorkeur heeft.
5. De candidaatstelling ter vervulling der overige 2 plaatsen geschiedt door de Stichting Organisatie Vrouwen in de V.V.D. in diër voege, dat voor elke plaats 2 kandidaten worden gesteld.

Artikel 21.

1. In het Hoofdbestuur mogen niet meer dan drie leden der Staten-Generaal zitting hebben.
2. Indien dit aantal wordt overschreden, treden in de eerste plaats af de leden van het Hoofdbestuur, die geen lid zijn van het Dagelijks Bestuur, in volgorde bepaald naar de dag van hun eerste verkiezing tot lid der Staten-Generaal en te beginnen met de laatstgekozene; in de tweede plaats treden af de leden van het Dagelijks Bestuur in dezelfde volgorde.
3. Indien 2 of meer leden tegelijk zouden moeten aftreden, wijst het lot aan wie aftreedt.
4. Voorzover de voorzitters van de uit de leden der Partij gevormde fracties in elk der Kamers van de Staten-Generaal of zij, die hen vervangen, geen lid van het Hoofdbestuur of van het Dagelijks Bestuur zijn, hebben zij in elk dezer besturen zitting met adviserende stem.

Artikel 22.

1. Het Algemeen Secretariaat deelt jaarlijks in november aan de afdelingen, de Kamer-Centrales en de Stichting Organisatie Vrouwen in de V.V.D. mede:
  - a. welke leden van het Hoofdbestuur in het eerstvolgende jaar aan de beurt van aftreding zijn alsmede welke de afdelingen zijn, wier ledenvergadering bevoegd is tot het stellen van kandidaten ter vervulling van de openvallende plaatsen, respectievelijk of de candidaatstelling bij de Stichting Organisatie Vrouwen in de V.V.D. berust;
  - b. de namen der leden van de Staten-Generaal, die in het Hoofdbestuur zitting hebben.

2. De tot candidaatstelling bevoegde ledenvergaderingen der afdelingen en de Stichting Organisatie Vrouwen in de V.V.D. kunnen vóór de daaropvolgende eerste februari kandidaten opgeven. Een candidaatstelling is slechts geldig, indien de candidaat zich schriftelijk heeft bereid verklaard haar te aanvaarden.

3. De beschrijvingsbrief voor de algemene vergadering vermeldt, voorzover mogelijk voor elk der te vervullen plaatsen afzonderlijk, de namen van alle kandidaten in alphabetische volgorde onder opgave door wie zij candidaat gesteld zijn.

Artikel 23.

1. Het Hoofdbestuur vergadert in beginsel acht maal per jaar. Het wordt bijeengeroepen zo dikwijls de voorzitter of drie zijner leden het nodig achten.

2. Het Dagelijks Bestuur vergadert in beginsel een maal per maand. Het wordt bijeengeroepen zo dikwijls de voorzitter of twee zijner leden het nodig achten.

Artikel 24.

1. Het Dagelijks Bestuur stelt voor zijn leden een taakverdeling vast. Daarbij wordt aan elk der assessoren een taak toegewezen, die door hem in samenwerking met één of meer der andere leden van het Dagelijks Bestuur zal worden verricht. De taken hebben betrekking onderscheidenlijk tot het optreden der partij naar buiten, haar interne organisatie en haar geldmiddelen. De taakverdeling wordt ter kennis van de partij gebracht.

2. Het Dagelijks Bestuur en het Algemeen Secretariaat onderhouden een intensief contact met de Kamer-Centrales en de afdelingen. Dit contact is gericht enerzijds op de voortdurende activering der partij, anderzijds op het vernemen van de onder de leden der partij levende wensen.

3. Het Hoofdbestuur draagt zorg, dat door een of meer door hem aangewezen personen een nauw contact met de pers wordt onderhouden. Het wijdt daarbij zijn bijzondere aandacht aan de coördinatie der publiciteit. Het laat zich te dezer zake voorlichten door een door hem te benoemen perscommissie.

4. Het Hoofdbestuur neemt maatregelen tot het verzorgen der radio- en televisie-uitzendingen van de partij op een zodanige wijze, dat deze uitzendingen voldoen aan de moderne technische vereisten en dat alle mogelijkheden, die deze communicatiemiddelen bieden, ten volle worden benut. Het laat zich te dezer zake voorlichten door een door hem te benoemen radio- en televisie-commissie.

Artikel 25.

Er is een commissie ter voorbereiding van al hetgeen betrekking heeft tot een stelselmatige propaganda. Zij wordt door het Hoofdbestuur benoemd. Als voorzitter treedt een der leden van het Dagelijks Bestuur op. Onder haar leden bevinden zich enkele deskundigen op het gebied der publiciteit.

De commissie geeft onder meer aanwijzingen aan de Algemeen Secretaris voor het met de propaganda belaste personeel van het Algemeen Secretariaat en de regionale propagandisten der partij alsmede adviezen aan de Kamer-Centrales en de afdelingen.

Zij doet aan het Hoofdbestuur voorstellen omtrent de inschakeling

van reclamebureaux en van instellingen tot het houden van peilingen der openbare mening.

Artikel 26.

1. Het Hoofdbestuur bevordert een doeltreffende documentatie ten dienste van de partij en streeft daarbij naar een nauwe samenwerking met de Vereniging van Staten- en Raadsleden van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie.

2. Het Algemeen Secretariaat verleent zijn bemiddeling tot het verkrijgen van deskundige voorlichting voor de leden der partij.

Artikel 27.

Het Hoofdbestuur draagt zorg voor de organisatie der politieke voorlichting, in het bijzonder in de vorm van cursussen.

Artikel 28.

Het Hoofdbestuur schenkt voortdurend aandacht aan het contact met buitenlandse liberalen. Het draagt zorg, dat van dit contact zoveel mogelijk naar buiten zal blijken. Het bevordert door regelmatig overleg met de redactie van het weekblad der partij, dat doorlopend de aandacht wordt gevestigd op de activiteiten van de leden der partij, die zitting hebben in de internationale organisaties en lichamen.

HOOFDSTUK IV.

De Partijraad.

Artikel 29.

Behalve de in de Statuten genoemde organen van de Partij wordt er een Partijraad gevormd bestaande uit:

- a. de leden van het Hoofdbestuur;
- b. de leden van de Partij, die lid zijn van de Staten-Generaal;
- c. twee door de ledenvergadering van iedere Kamer-Centrale aan te wijzen leden, waarvan ten minste één lid bestuurslid van de Kamer-Centrale moet zijn;
- d. twee bestuursleden van de Stichting Organisatie Vrouwen in de V.V.D. aan te wijzen door de Stichting.

Artikel 30.

1. Voorzitter van de Partijraad is de Voorzitter van de Partij.
2. De door de Kamer-Centrales aan te wijzen leden van de Partijraad worden benoemd voor een periode van drie jaar; zij zijn éénmaal terstond herkiesbaar. Bij de benoeming van de leden van de Partijraad door de Ledenvergadering van een Kamer-Centrale worden tevens voor ieder lid één of meer plaatsvervangende leden benoemd.

Artikel 31.

De Partijraad heeft in politiek en organisatorisch opzicht een adviserende en stimulerende taak.

Artikel 32.

1. De Partijraad vergadert tenminste twee maal per jaar.
2. Eén dezer vergaderingen vindt zo mogelijk plaats vóór de openbare behandeling van de begroting door de Tweede Kamer der Staten-Generaal. In deze vergadering wordt de politieke toestand besproken.

Artikel 33.

1. Een vergadering van de Partijraad wordt uitgeschreven op voorstel van de Voorzitter, op voorstel van vijf Hoofdbestuursleden of vijf leden tevens lid van de Staten-Generaal of op voorstel van tien leden van de Partijraad.

2. Het Hoofdbestuur kan besluiten, dat een vergadering van de Partijraad ook toegankelijk is voor andere leden dan de leden van de Partijraad.

HOOFDSTUK V.

Propaganda.

Artikel 34.

1. De Algemene Vergadering kan besluiten tot het uitgeven of doen uitgeven van een algemeen propagandabladd der Partij.

2. Zonder toestemming van het Hoofdbestuur mag geen ander orgaan van de Partij of van een harer onderdelen verschijnen.

3. Propaganda-drukwerk en affiches behoeven voor de publicatie goedkeuring van het Hoofdbestuur.

HOOFDSTUK VI.

Financiën.

Artikel 35.

1. De minimum-contributie bedraagt f 20.— per jaar. Voor gezinsleden en adspirant-leden bedraagt de minimum-contributie f 5.—.

2. Het Bestuur ener afdeling alsmede het Hoofdbestuur verleent gehele of gedeeltelijke vrijstelling van contributie; indien daarvoor in het belang der Partij termen aanwezig zijn.

Artikel 36.

1. De penningmeesters der afdelingen dragen er zorg voor, dat jaarlijks vóór 1 maart de contributiën der afdelingsleden, die op 1 januari lid waren, worden geïnd.

2. Van het totaal-bedrag der geïnde contributie wordt door de afdelingen jaarlijks vóór 1 mei een door de Algemene Vergadering vast te stellen bedrag aan het Hoofdbestuur afgedragen. Dit bedrag kan voor de afdelingen, die samenvallen met een Kamer-Centrale, anders zijn dan voor de overige afdelingen.

3. Het Hoofdbestuur kan bepalen, dat aan de afdelingen, die daarvoor naar zijn oordeel in aanmerking komen, een bijdrage zal worden toegekend.

Artikel 37.

De Kamer-Centrales, welke niet samenvallen met een afdeling, ontvangen jaarlijks vóór 1 juni van de penningmeester der Partij 2/5 van hetgeen het Hoofdbestuur van de afdelingen in de betreffende Centrale ontvangt.

Artikel 38.

Elke afdeling zendt jaarlijks vóór 1 maart aan de secretaris van de Partij een opgave van het aantal leden der afdeling bij het begin van het kalenderjaar en een exemplaar van de Rekening en Verantwoording van de penningmeester der afdeling.

HOOFDSTUK VII.

Secretariaat.

Artikel 39.

1. Het Hoofdbestuur benoemt en ontslaat een of meer bezoldigde secretarissen der partij, die hun taak verrichten onder het onmiddellijk toezicht van de Algemeen Secretaris. Het Dagelijks Bestuur benoemt en ontslaat het overige personeel van het Secretariaat.

2. Het Hoofdbestuur stelt de salarissen vast van allen, die een bezoldiging uit de Partijkas genieten; deze laatsten mogen geen deel uitmaken van een der Kamers der Staten-Generaal.

Artikel 40.

De secretarissen van de Partij, van de Afdelingen en van de Centrales voeren de correspondentie. Zij maken notulen van de vergaderingen, welke zij als secretaris bijwonen.

Artikel 41.

1. De Algemeen Secretaris der Partij brengt in de Jaarlijkse Algemene Vergadering verslag uit omtrent de handelingen en de toestand van de Partij in het afgelopen jaar.

2. De secretarissen van de Afdelingen en Centrales brengen in de daarvoor aangewezen Ledenvergadering van de Afdeling, resp. van de Centrale, verslag uit omtrent de handelingen en de toestand van de Afdeling, resp. Centrale, in het afgelopen jaar en zenden een exemplaar daarvan vóór 1 maart aan de secretaris der Partij en die van de Afdelingen bovendien aan de secretaris van de Kamer-Centrale.

Artikel 42.

1. De secretarissen der Partij, van de Afdelingen en Centrales zijn tevens belast met de overige administratieve werkzaamheden resp. van de Partij, de Afdelingen en Centrales.

2. Hieronder wordt verstaan o.m. het bijhouden van de ledenlijst met adressen en opgave van de contributie.

3. Bij de wijze, waarop de administratie van de Afdelingen en Centrales wordt gevoerd, volgen de secretarissen de voorschriften en aanwijzingen, welke hun te dien aanzien door of namens het Hoofdbestuur worden gegeven.

Artikel 43.

1. De administratieve werkzaamheden van de Afdelingen of de Centrales kunnen onder toezicht van de secretarissen worden opgedragen aan functionarissen van de Afdelingen of van de Centrales.

2. De functionarissen van de Afdelingen of de Centrales worden benoemd en ontslagen door het Bestuur van de Afdeling of van de Centrale, dat tevens hun salaris vaststelt; zij moeten lid zijn van de Partij, doch mogen geen deel uitmaken van een der Kamers der Staten-Generaal, van de Provinciale Staten of van de Gemeenteraad, behoudens dispensatie van het Hoofdbestuur.

3. De bezoldiging van de functionarissen van de Afdelingen en Centrales wordt betaald uit de kas van de Afdeling, resp. de Centrale, in wier dienst zij staan.

HOOFDSTUK VIII.

Stemmingen.

Artikel 44.

1. Een stemming is slechts geldig in een reglementair belegde vergadering.
2. Aan stemming mogen slechts deelnemen de Ereleden en Leden van Verdienste, de gewone en buitengewone leden (resp. de afgevaardigden of hun plaatsvervangers), die de presentielijst der vergadering hebben getekend.
3. Op de Algemene Vergadering van de Partij en op de Ledenvergaderingen der Centrales kan geen stemrecht worden uitgeoefend door afgevaardigden of hun plaatsvervangers van Afdelingen, die de verplichtingen als bedoeld in Artt. 36 en 38 niet zijn nagekomen in het kalenderjaar voorafgaande aan dat, waarin de vergadering gehouden wordt. In de oproeping tot de Algemene Vergadering worden de hiervoren bedoelde Afdelingen onder verwijzing naar dit artikel uitgenodigd de verplichtingen als boven bedoeld alsnog vóór de aanvang van de vergadering na te komen.
4. Het vorige lid vindt geen toepassing, indien de betrokken Afdeling voor het aanzuiveren van de achterstand een regeling met het Hoofdbestuur heeft getroffen, regelmatig de afspraken nakomt en de achterstand voor tenminste de helft heeft afbetaald.

Artikel 45.

Over zaken wordt mondeling of bij handopsteken gestemd. Beslist wordt bij meerderheid van stemmen. Indien de stemmen staken, wordt het voorstel geacht te zijn verworpen. Blanco stemmen tellen niet mede.

Artikel 46.

1. Over personen wordt schriftelijk gestemd. Beslist wordt bij volstrekte meerderheid van stemmen. Blanco en ongeldige stemmen worden bij de bepaling van de volstrekte meerderheid niet medegegeld. Wanneer voor de bezetting van enigerlei functie slechts één persoon candidaat is gesteld, wordt deze door de Voorzitter als gekozen verklaard.
2. Bij de candidaatstelling voor de vertegenwoordigende lichamen wordt over iedere plaats afzonderlijk gestemd.
3. Indien bij de eerste stemming niet door een persoon de volstrekte meerderheid verkregen is, zal een tweede stemming gehouden worden tussen de twee personen, die de meeste stemmen op zich verenigd hebben.
4. Indien meer dan twee personen voor de tweede stemming in aanmerking komen, omdat op hen eenzelfde aantal stemmen is uitgebracht, worden ook zij in de tweede stemming betrokken.
5. Gekozen is in de tweede stemming hij, die de meeste stemmen op zijn naam verenigt; bij gelijk aantal stemmen beslist het lot.

Artikel 47.

1. Voor elke schriftelijke stemming op een vergadering wordt een stembureau gevormd, bestaande uit ten minste 3 en ten hoogste 7 stemgerechtigde leden, te benoemen door de voorzitter.
2. Bij de opening der stembriefjes en de vaststelling van het stemresultaat mogen zij, die gerechtigd waren aan de stemming deel te nemen, tegenwoordig zijn.

HOOFDSTUK IX.

Studiekringen en Afzonderlijke Groepen.

Artikel 48.

Studiekringen en Afzonderlijke Groepen van leden der Partij, die zich voor een bijzonder doel willen organiseren, regelen hun werkzaamheden volgens een afzonderlijk reglement, dat niet in strijd mag zijn met de Statuten en Reglementen van de Partij en de goedkeuring behoeft van het Hoofdbestuur, van het Bestuur van de Centrale of van het Afdelingsbestuur, al naar gelang zij landelijk zijn of tot een Centrale of een Afdeling behoren.

Artikel 49.

Zij zijn bevoegd hun eigen bestuur te kiezen. De leden dezer groepen hebben in de Partij geen andere rechten dan aan het lidmaatschap der Partij zijn verbonden. Zij treden niet buiten de Partij op en mogen van hun leden geen financiële bijdrage vragen zonder voorafgaande toestemming van het Hoofdbestuur, van het Bestuur van de Centrale of van het Afdelingsbestuur naar de onderscheiding van Artikel 48.

HOOFDSTUK X.

Algemene bepaling.

Artikel 50.

Zij, die de ouderdom van zeventig jaar vervuld hebben, zijn niet tot enigerlei bestuursfunctie benoembaar.

HOOFDSTUK XI.

Overgangsbepaling.

Artikel 51.

Reglementen van Afdelingen, Centrales en andere groeperingen van leden van de Partij, die bepalingen bevatten, welke strijdig zijn met de gewijzigde Statuten en Reglementen van de Partij, dienen binnen twee jaar na het in werking treden van de wijziging te zijn herzien. Tot het tijdstip der herziening blijven zij geldig, voor zover in de zaak niet rechtstreeks door de Reglementen van de Partij is voorzien.

Slotbepaling.

De tekst van het Huishoudelijk Reglement wordt door de zorg van het Hoofdbestuur opnieuw uitgegeven in een doorlopend genummerde reeks der hoofdstukken en artikelen, met, voorzoveel nodig, wijziging dienovereenkomstig van de aanhalingen daarin van hoofdstukken en artikelen.

TIJDSTIP VAN INWERKINGTREDING DER GEWIJZIGDE REGELEN.

1. Uiterlijk in de maand november 1963 wordt een buitengewone Algemene Vergadering gehouden, waarin een nieuw Hoofdbestuur overeenkomstig de in het Huishoudelijk Reglement opgenomen gewijzigde regeling zal worden benoemd.
2. De ledenvergaderingen der afdelingen van de partij en de Stichting Organisatie Vrouwen in de V.V.D. worden tot 15 oktober 1963 in de

gelegenheid gesteld kandidaten voor de alsdan te vervullen plaatsen op te geven.

3. Onmiddellijk na de in het eerste lid bedoelde vergadering treedt het nieuw benoemde Hoofdbestuur in functie. Op dat tijdstip treedt het oude Hoofdbestuur in zijn geheel af.

4. Van de leden van het nieuw optredende Hoofdbestuur treedt volgens het krachtens artikel 18, derde lid, der Statuten op te maken rooster achtereenvolgens in 1965, 1966 en 1967 een derde gedeelte af.

5. Bij het opmaken van het in het vorige lid genoemde rooster wordt zorggedragen, dat van de leden van het Dagelijks Bestuur steeds tegelijk aan de beurt van aftreden zijn:

de voorzitter en een assessor;

de onder-voorzitter, de penningmeester en een assessor;

de algemeen secretaris en een assessor.